

Bruselj, 13. januar 2021
(OR. en)

5223/21
ADD 1

LIMITE

JAI 22
MIGR 10
COASI 3

DOPIS

Pošiljatelj:	komisija
Prejemnik:	delegacije
Zadeva:	Skupna izjava o sodelovanju med Afganistanom in EU na področju migracij

Skupna izjava o sodelovanju med Afganistanom in EU na področju migracij

Uvod

Evropska unija (EU) in Islamska republika Afganistan se še naprej soočata z velikimi begunskimi in migracijskimi izzivi, ki so dolgoročne narave. Za obravnavanje teh izzivov so potrebni solidarnost, odločnost in skupna prizadevanja. Skupna izjava o sodelovanju med Afganistanom in EU na področju migracij odraža skupno zavezo EU in afganistanske vlade, da okrepita sodelovanje za upravljanje migracij iz Afganistana in vanj, vključno s preprečevanjem nedovoljenih migracij ter vračanja migrantov brez urejenega statusa. Med slednje spadajo Afganistanci, ki jim po uporabi vseh ustreznih nacionalnih in mednarodnih pravnih instrumentov in pravnih postopkov ni mogoče priznati mednarodne zaščite. To sodelovanje, ki je plod usklajenih prizadevanj, je del splošnega partnerstva med afganistansko vlado in EU.

Afganistanska vlada in EU se zavezujeta, da bosta nadaljevali ta obsežen dialog o migracijah¹. Skupna izjava o sodelovanju na področju migracij ni namenjena ustvarjanju zakonskih pravic ali obveznosti po mednarodnem pravu, temveč utira pot strukturiranemu dialogu in sodelovanju pri migracijskih vprašanjih, ki temeljita na zavezanosti k opredelitvi učinkovitih načinov za odzivanje na potrebe obeh strani. Izjava države članice EU podpira v njihovih dvostranskih odnosih z Afganistanom in ni mogoče, da nadomešča obstoječe dvostranske dogovore med državami članicami EU in Afganistanom ali preprečuje prihodnjo sklenitev dvostranskih sporazumov ali dogovorov med državami članicami EU in Afganistanom.

Ta skupna izjava o sodelovanju na področju migracij opredeljuje vrsto ukrepov, ki jih morata EU in afganistanska vlada sprejeti, da bi v duhu sodelovanja vzpostavili hiter, učinkovit in obvladljiv postopek za nemoteno, dostojanstveno in urejeno vračanje afganistanskih državljanov, ki ne izpolnjujejo veljavnih pogojev za vstop, prisotnost ali prebivanje na ozemlju EU, pa tudi olajšali njihovo trajno reintegracijo v Afganistanu.

EU in Afganistan pri svojem sodelovanju na podlagi te izjave ostajata zavezana vsem svojim mednarodnim obveznostim, zlasti:

- spoštovanju določb Konvencije o statusu beguncev iz leta 1951 in Newyorškega protokola h Konvenciji iz leta 1967,
- spoštovanju pravic in svoboščin, zagotovljenih v Mednarodnem paktu o državljanskih in političnih pravicah, Listini EU o temeljnih pravicah in Splošni deklaraciji o človekovih pravicah,
- spoštovanju varnosti, dostojanstva in človekovih pravic migrantov brez urejenega statusa v postopku vračanja in ponovnega sprejema.

¹ Na primer s Sporazumom o sodelovanju za partnerstvo in razvoj med EU in Afganistanom, ki sta ga februarja 2017 podpisala EU in Afganistan, v okviru katerega deluje posebna delovna skupina za človekove pravice, dobro upravljanje in migracije.

Del I: Obseg sodelovanja

1. EU in afganistanska vlada nameravata tesno sodelovati, da bi organizirali dostojanstveno, varno in urejeno vračanje afganistanskih državljanov, ki ne izpolnjujejo pogojev za bivanje v EU, v Afganistan.
2. Afganistan v skladu s svojimi obveznostmi po mednarodnem pravu ponovno potrjuje, da je zavezan ponovnemu sprejemu svojih državljanov, ki so nezakonito vstopili v EU ali nezakonito prebivajo na ozemlju EU, potem ko bodo države članice EU ustrezno proučile vsak posamezni primer.
3. Afganistanski državljani, za katere ni bila ugotovljena pravna podlaga, da ostanejo v državi članici EU, katerih morebitne potrebe po zaščiti ali nujni humanitarni razlogi so bili obravnavani v skladu z veljavno zakonodajo in ki so prejeli izvršljivo odločbo, naj zapustijo zadevno državo članico, se lahko odločijo za prostovoljno vrnitev. Obe strani se strinjata, da je ta možnost najprimernejši način organizacije vračanja afganistanskih državljanov.

Afganistanski državljani, ki se ne odločijo za prostovoljni odhod na podlagi odločbe države članice EU, bodo vrnjeni v Afganistan, ko bodo izčrpani upravni in sodni postopki z odločilnim učinkom.

Države članice EU razmislijo o odobritvi ustreznega roka za vrnitev pod pogoji, določenimi z veljavno zakonodajo, in ob upoštevanju posebnih okoliščin vsakega posameznega primera.

4. Pred vrnitvijo afganistanskih državljanov bo EU v skladu z mednarodnim pravom primerno upoštevala humanitarne vidike, zlasti glede mladoletnikov brez spremstva, starejših, samskih žensk in žensk, ki so glava družine. Spoštovala se bosta enotnost družine in načelo nevračanja, tudi v zvezi s hudo bolnimi osebami. Posebni ukrepi bodo zagotavljali, da so take ranljive skupine v celotnem postopku deležne ustreznega varstva, pomoči in nege.
5. Mladoletnika brez spremstva se ne vrne, razen če bo vrnjen članu družine, izbranemu skrbniku ali ustreznim sprejemnim objektom v Afganistanu. Vedno je treba ustrezno upoštevati otrokovo korist.

Za namene te izjave:

- da bi ocenili pojem enotnosti družine, „družinsko enoto“ sestavljajo starši z mladoletnimi otroki, mlajšimi od 18 let;
 - „hudo bolne osebe“ so osebe z zelo hudo boleznijo, ki je v Afganistanu ni mogoče zdraviti.
6. Na podlagi te politične izjave bosta EU in afganistanska vlada tesno sodelovali, da bi olajšali in si prizadevali za učinkovitejše upravljanje migracijskih pritiskov.

7. Del te politične izjave je medsebojna zaveza za nadaljnje izboljšanje sodelovanja pri spremljevalnih razvojnih ukrepih, da bi prispevali k trajnejši afganistanski institucionalni strukturi in učinkovitejšemu procesu izvajanja v podporo trajni reintegraciji Afganistancev, ki se vračajo.

Del II: Olajšanje postopka vračanja

1. EU bo za olajšanje postopka vračanja zagotovila, da imajo vsi Afganistanci, ki se prostovoljno ali neprostovoljno vračajo v Afganistan v skladu s pravom EU in mednarodnim pravom, priznано veljavno potno listino, kot je afganistanski potni list, afganistanska potna listina ali standardna potna listina EU za vrnitev².
2. Če afganistanski državljan, ki ga je treba vrniti, nima veljavnega potnega lista, bo afganistanski pristojni organ zagotovil, da se opravi postopek preverjanja ter najpozneje v štirih tednih po zahtevi države članice EU izda potni list ali potna listina.

Če ima država članica EU dokaze o afganistanskem državljanstvu osebe, ki jo je treba vrniti, si bodo afganistanski organi prizadevali, da preverijo dokaze in potni list ali potno listino izdajo v roku dveh tednov.

Če potna listina ni izdana v teh rokih, lahko država članica EU izda standardno potno listino EU za vrnitev.

3. Za olajšanje vračanja in ponovnega sprejema afganistanskih državljanov lahko države članice EU uporabljajo redne ali izredne lete na letališče v Kabulu (v obstoječe namenske objekte) in na druga določena afganistanska letališča na podlagi medsebojnega dogovora, vključno s skupnimi leti za vračanje afganistanskih državljanov iz več držav članic EU, ki jih organizira in usklajuje Frontex. Vse države članice EU lahko sodelujejo v skupnih operacijah vračanja z izrednimi leti. Skupni leti za vračanje se bodo izvajali v okviru te izjave.
4. V primeru izrednih letov bodo države članice EU tri tedne pred datumom vrnitve zagotovile podatke o letih (z največ 50 osebami v postopku vračanja na let; to število pa se lahko v dogovoru z afganistansko vlado poveča) in osebne podatke zadevnih oseb v postopku vračanja v skladu z veljavnimi pravili o varstvu osebnih podatkov. Države članice EU bodo morda morale za tak let sprejeti dodatne rezervacije za osebe, ki ne spadajo v to skupino, vendar ne smejo preseči največjega možnega števila, ki je bilo prvotno napovedano. Države članice EU in Frontex bodo svoje izredne lete usklajevale z afganistanskimi organi, da se zagotovi urejeno upravljanje vračanja, tako da se

² Evropska standardna potna listina za vrnitev državljanov tretjih držav (priporočilo Sveta z dne 30. novembra 1994).

največje število neprostoovoljno vrnjenih oseb omeji na 500 na mesec, vendar se to število lahko po predhodnih posvetovanjih poveča. Ta zgornja meja se uporablja za vse neprostoovoljno vrnjene osebe, ne glede na to, ali so bile vrnjene na podlagi dvostranskega dogovora ali skupne izjave o sodelovanju na področju migracij. Vsi Afganistanci v postopku vračanja bodo ob prihodu ponovno sprejeti.

5. Spremljevalno osebje EU in drugo spremljevalno osebje na potovanju v Afganistan ne bo potrebovalo veljavnega afganistanskega vizuma, razen če bo moralo vstopiti na ozemlje Afganistana. V takih primerih bodo afganistanska veleposlaništva v petih delovnih dneh izdala vizume za večkratni vstop z veljavnostjo enega leta, in sicer brezplačno za imetnike službenih potnih listov. Države članice EU bodo sprejele ustrezne ukrepe v zvezi s postopkom vračanja žensk, ki so v postopku vračanja, vključno z zagotovitvijo ženskega spremljevalnega osebja. Spremljevalno osebje bo posebej usposobljeno in bo delo opravljalo v skladu s standardi EU³.
6. Države članice EU bodo zagotovile, da bo vsaka oseba, ponovno sprejeta v Afganistan, za katero se pozneje izkaže, da nima afganistanskega državljanstva, vrnjena v zadevno državo članico EU ali pa jo bo država članica EU predala državi izvora.

Del III: Informiranje in ozaveščanje

1. EU, njene države članice in afganistanska vlada tesno sodelujejo, po potrebi s pomočjo ustreznih nevladnih in medvladnih organizacij za zagotovitev, da afganistanski državljani, ki se nahajajo v EU, dobijo objektivne in točne informacije o svoji vrnitvi in reintegraciji v Afganistanu, da lahko odločitev o vrnitvi sprejmejo ob poznavanju vseh dejstev. V ta namen bodo EU in njene države članice skupaj z relevantnimi medvladnimi ali nevladnimi organizacijami izvajale informacijske kampanje, namenjene afganistanskim skupnostim v EU.
2. Da bi se preprečile nadaljnje nedovoljene migracije iz Afganistana in ustvarili ugodni pogoji za trajno reintegracijo Afganistancev v postopku vračanja, bo afganistanska vlada sprejela potrebne ukrepe, vključno z informacijskimi kampanjami in kampanjami za ozaveščanje, katerih namen je prebivalstvo ozaveščati o nevarnostih nedovoljenih migracij. EU namerava prispevati k financiranju takih informacijskih kampanj.

³ Odločba Sveta 2004/573/ES z dne 29. aprila 2004 o organiziranju skupnih letov za prisilno odstranitev državljanov tretjih držav, za katere so bili izrečeni posamični ukrepi prisilne odstranitve z ozemlja dveh ali več držav članic.

Del IV: Programi vračanja in pomoč pri reintegraciji

1. Kar zadeva programe vračanja, namerava EU Afganistancem, ki se vračajo, kriti vse potne stroške do končne destinacije v Afganistanu, vključno z upravnimi stroški in stroški za prtljago v skladu z mednarodnimi standardi za težo prtljage.
2. EU za olajšanje trajne reintegracije razvija in financira programe v podporo afganistanskim državljanom, ki se vračajo v Afganistan, in njihovim gostiteljskim skupnostim. Pri oblikovanju in izvajanju programov reintegracije bo posebna pozornost namenjena potrebam otrok, žensk in ranljivim osebam v postopku vračanja.
3. Pomoč za reintegracijo oseb v postopku vračanja bo dopolnjevala splošno razvojno sodelovanje med Afganistanom in EU ter bo z njim tesno usklajena. Obe strani ostajata v celoti zavezani načelom učinkovite pomoči, ki povečujejo sinergije med različnimi ukrepi, pri čemer se osredotočata zlasti na sisteme in zmogljivosti izvajanja v posameznih državah, gradita na povezavi med humanitarnim delovanjem in razvojem ter mobilizirata sredstva na dvostranski in regionalni ravni.
4. Pomoč EU za trajno reintegracijo oseb v postopku vračanja se bo izvajala v skladu z revidiranim nacionalnim okvirom za mir in razvoj v Afganistanu (ANPDF), zlasti v zvezi s spodbujanjem lokalnega upravljanja in zagotavljanjem osnovnih storitev prizadetim skupinam prebivalstva, kot je določeno tudi v ciljih trajnostnega razvoja.
5. Da bi olajšala ponovno vzpostavitev pogojev za preživljanje oseb v postopku vračanja v Afganistanu, namerava EU v skladnem okviru podpreti trajna prizadevanja za reintegracijo, ki obravnavajo potrebe oseb v postopku vračanja in njihovih gostiteljskih skupnosti ter krepijo institucionalne zmogljivosti pristojnih vladnih institucij. Ti ukrepi bodo oblikovani skupaj in bodo temeljili na dogovorjenih področjih posredovanja v skladu z vladnimi nacionalnimi programi prednostnih nalog v okviru priprave državnih in večdržavnih okvirnih programov za obdobje 2021–2027 v zvezi z Afganistanom.

Del V: Boj proti tihotapljenju migrantov in trgovini z ljudmi

1. EU bo okrepila svoja prizadevanja in afganistansko vlado podprla pri preprečevanju in odpravljanju trgovine z ljudmi in tihotapljenja migrantov. Taka pomoč vključuje krepitev zmogljivosti organov kazenskega pregona ter posebno podporo za pripravo in sprejetje učinkovite zakonodaje o tihotapljenju migrantov.
2. Sočasno z začetkom sodelovanja na podlagi te izjave bosta EU in Afganistan skupaj pripravila konkretne predloge.

Del VI: Skupna delovna skupina

Skupna delovna skupina se bo redno sestajala, po možnosti vsakih šest mesecev ali vsaj enkrat letno, da bi olajšala uporabo te izjave brez poseganja v možnost, da se sestanki na zahtevo Afganistana ali EU skličejo v kratkem času, da bi razpravljali o morebitnih vprašanjih, ki se pojavijo. Ta delovna skupina bo:

- a) spremljala uporabo te izjave;
- b) razpravljala o dodatnih dogovorih za olajšanje sodelovanja in omogočanje urejenega upravljanja tokov vračanja;
- c) po potrebi predlagala spremembe te izjave.

Del VII: Izmenjava dokumentov

EU in Afganistan izražata svojo namero, da si bosta izmenjevala naslednje:

- a) seznam diplomatskega in konzularnega osebja na ozemlju strani prosilke za namen izdaje potnih listin;
- b) seznam letališč, ki bi jih bilo po možnosti treba uporabiti pri operacijah vračanja;
- c) vse informacije, ki bi lahko olajšale komunikacijo in učinkovito izvajanje te izjave, ter
- d) seznam dokumentov, ki se štejejo za dokazila o državljanstvu.

Del VIII: Začetek sodelovanja

Ta izjava je sestavljena in podpisana v angleščini in dariju; besedili sta enakovredni.

Sodelovanje se bo začelo na dan podpisa te izjave. Izjava določa okvir sodelovanja za nedoločeno obdobje. Vsaka pogodbenica te izjave lahko vsako leto na dan obletnice podpisa te izjave in po predhodnem posvetovanju s skupno delovno skupino uradno obvesti drugo pogodbenico o svoji nameri, da prekine sodelovanje; v tem primeru se sodelovanje na podlagi te izjave prekine po treh (3) mesecih.

Del IX: Izmenjava mnenj

V primeru razlik pri razlaganju in posledično razumevanju te izjave ali sodelovanju, ki temelji na njej, bi bilo treba v skupni delovni skupini najti obojestransko sprejemljivo rešitev na podlagi angleške različice besedila.

Del X: Odnos do dvostranskih dogovorov

Države članice, ki so sklenile dvostranski dogovor z Afganistanom, bi morale upoštevati postopke, ki so v njem predvideni, brez poseganja v možnost, da vse države članice sodelujejo v skupnih operacijah vračanja, ki jih usklajuje Frontex. Za navedene skupne operacije vračanja bi morala prošnje za dovoljenja za pristanek obravnavati delegacija EU.

Ta skupna izjava o sodelovanju na področju migracij je bila podpisana [datum] v [kraj].

Za Evropsko unijo

Za vlado

Islamske republike Afganistan

Ime

Ime

(Naziv/položaj)

(Naziv/položaj)
